

Høravl i Han Herred

Af JENS ROLIGHED

TIL EN LANDEJENDOM i Hjortdal sogn hørte 38 tdr. land. En skæppe land brugtes til høravl. Jorden pløjedes, harvedes og tilberedtes som til anden udsæd. Den skulle helst være godt ren, og høravl fandt gerne sted efter kartoffelavl, der gav mere ren jord. I en skæppe land blev sået 5-6 kg hørfrø, der gemtes fra år til år. Frøet såedes som korn af en såbalje, og der bredsåedes. Udsæden fandt sted sidste i april eller først i maj. Hørmarken indhegnedes ikke, tit gik familien i hjemmet ud for at se på hørmarken. Når hørren var 3-4 tommer lang, skulle den luges. Ikke mindst børnene i hjemmet var beskæftigede med dette, idet man skulle gå til det, og børnene havde lettere ved at bøje sig til jorden og luge hørren med hænderne. Det var almindeligvis 6 uger efter udsæden, hørren kunne luges.

Når frøet og strået var tjenligt, skulle hørren ruskes eller rykkes op. Man søgte på bedst mulig måde at undgå at få græs og ukrudt med, og man gik gerne ved siden af hinanden, når der blev rusket. Hørren blev liggende i række et par dage, så blev den bundet i neg med halmbånd om. Derefter sattes den i hobe, 6 neg i hver; man satte den "til råd". Efter 8-14 dage, efter som vejret var til, blev hørren hentet ind og skulle tærskes; dette foregik med plejl, uden at båndet om negene løsnedes. Det var gerne manden, der tærskede. Efter tærskningen rensedes frøet i et kornsold, og avnerne brugtes til strøelse. Det oljeholdige frø kunne stå sig længe og opbevarede på loftet. Den del af frøet, der ikke skulle bruges til såning, anvendtes til

foderbrug. Man kom lidt frø i en spand og hældte kogt vand på, og noget af dette kom så i den mælk, som kalvene skulle drikke for at fedes. Til tider anvendtes hørfrø også til føde for en griseso.

Efter tærskningen førtes hørren ud på en mark til landrødning. "Den skulle rødnes". Det var godt, at jorden var fugtig, hvad den tit var af regn i eller efter høst.

Hørren blev vendt med en fork eller en stage. Hørstråene skulle være således, at de kunne knækkes, så de 10-15 tråde i hvert strå kom frem. Efter rødningen lagdes hørren "til bredselse" for at tørres på marken i solen. Når hørren var tør, blev den bundet i knipper med halmbånd om.

Kr. Hansen, der ejede landejendommen, hvor der blev drevet høravl, boede i sine sidste år i Klim, hvor han døde i 1967. I hans hjem var der flere pæne ting forarbejdet af hør. Han fortalte ofte om sine forsøg med høravl: Vi har, sagde han, tit haft glæde af at se på de pæne blå marker, når hørren blomstrede. Men, sluttede han, vi havde ikke redskaber til at forarbejde hørren videre, derfor sendte vi den til en fabrik på Fyn.

Om høravl i Thisted amt i ældre tid, se C. Djørup: Thisted amt 1842, s. 364 ff., og Knud Aagaard: Beskrivelse over Thy 1802, s. 90 ff.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1968, side 146-147).